

Renata Ciesielska-Kruczek

Biblioteka Instytutu Neofilologii Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie

Elektroniczne czasopisma bibliotekarskie w Polsce. Zarys problematyki

Streszczenie: Czasopisma elektroniczne są odpowiedzią na nowy model komunikowania, w którym priorytetem jest szybkie przekazywanie informacji o osiągnięciach naukowych i badawczych. Artykuł podzielono na trzy części. Pierwsza zawiera informacje ogólne z wyliczeniem plusów i minusów publikacji elektronicznych. Kolejna analizuje pod względem wydawców i częstotliwości wydań 56 polskich, naukowych i fachowych czasopism bibliotekarskich publikowanych zarówno w formie drukowanej jak i elektronicznej. W trzeciej części omówiono 9 tytułów bibliotekarskich e-czasopism uwzględniając informację o ich tematyce, zespołach redakcyjnych, czytelnikach i autorach tekstów.

Słowa kluczowe: czasopisma elektroniczne, czasopisma bibliotekarskie polskie.

Wstęp

Dynamika rozwoju czasopism elektronicznych jest efektem zapotrzebowania na najnowsze wyniki badań, analizy oraz aktualną informację naukową. Definicja czasopisma elektronicznego, e-czasopisma – określa je jako czasopisma zapisane w postaci cyfrowej i dostępne poprzez medium elektroniczne¹. Historia e-czasopism uświadamia jak postęp technologiczny ostatnich trzech dziesięcioleci zmienił świat komunikacji naukowej. Już na początku lat 80. XX wieku redagowane były pierwsze czasopisma tego typu. Należy tu wymienić powstałe w Stanach Zjednoczonych *Mental workload* lub *Computer Human Factors* w Wielkiej Brytanii. W Polsce pierwsze czasopismo elektroniczne *Donosy* zostało wydane przez zespół fizyków Uniwersytetu Warszawskiego w 1989 r. Obecnie naukowcy, autorzy tekstów zainteresowani są szybkim publikowaniem wyników swoich badań, redakcje - obniżeniem kosztów publikacji i dystrybucji, natomiast czytelnicy oczekują szybkiego dostępu do artykułów o interesującej ich tematyce.

Dlaczego e-czasopisma zyskały tak dużą popularność we współczesnym świecie? Warto tu wymienić najistotniejsze plusy i minusy tego typu publikacji.

¹ Czapiak G. (oprac.), *Podręczny słownik bibliotekarza*, Warszawa 2011.

Zalety czasopism elektronicznych udostępnianych w modelu open access:

- globalny zasięg zasobu czasopism elektronicznych,
- szybki proces publikacji (kilka tygodni od dostarczenia artykułu do redakcji),
- brak ograniczeń przestrzenno-czasowych,
- jednoczesny dostęp dowolnej ilości użytkowników,
- szybkość i łatwość wyszukiwania artykułów o określonej tematyce,
- użytkownicy bezpłatnie korzystają z publikacji (możliwość wydrukowania, skopiowania) pod warunkiem podania danych bibliograficznych,
- indeksowanie tytułów w bazach bibliograficznych,
- zapewniony dostęp do treści archiwalnych,
- możliwość monitorowania zainteresowań danym tekstem za pomocą statystyk,
- większy wskaźnik cytowań,
- niskie koszty,
- forma e-czasopism ulega ciągłym zmianom, istnieje możliwość dodania do artykułów zdjęć, grafiki, dźwięku, animacji (pliki z danymi, audio, wideo),
- udogodnienia dla osób z dysfunkcją wzroku lub słuchu (zmiana wielkości czcionki, możliwość odsłuchania treści artykułu).

Wady e-czasopism:

- ograniczenia techniczne (łącza Internetowe, oprogramowanie),
- różnorodność formatów zapisu danych i związanej z tym konieczności instalowania odpowiednich programów,
- koszty związane z zakupem komercyjnych baz danych².

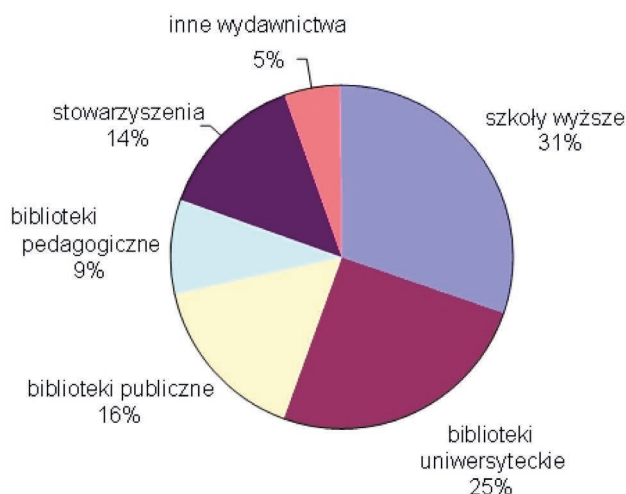
Atrakcyjność czasopism open access wynika przede wszystkim z łatwości i swobody przepływu informacji, co jest niezbędnym warunkiem rozwoju naukowego i postępu³. Dodatkowym atutem publikowania w e-czasopismach jest zachowanie przez autora możliwości swobodnego dysponowania swoim dziełem. Obecnie licencje otwarte (Creative Commons) ułatwiają instytucjom i autorom upublicznianie swojego dorobku w Internecie, a użytkownikom, odbiorcom informacji dają pewność co do zakresu wykorzystania dzieła naukowego.

Wraz z pojawieniem się czasopism elektronicznych powstały dylematy dotyczące jakości publikowanych tekstów. Padają zarzuty, że bez dostatecznej kontroli publikacji jakość może przejść w ilość. Wymieniany jeszcze kilka lat temu w licznych artykułach brak zaufania do poziomu merytorycznego zawartości

² Dane związane z historią oraz wady i zalety publikacji elektronicznych na podstawie: Nahotko M., *Naukowe czasopisma elektroniczne*, Warszawa 2007.

³ Maciejewska Ł., Moskwa K., Urbańczyk B., *Czasopisma naukowe Open Access – model otwartego dostępu do wiedzy*. W: IV Ogólnopolska Konferencja EBIB Internet w bibliotekach Open Access, Toruń, 7-8 grudnia 2007 roku [online], 2007 [dostęp: 2012-04-15]. Dostępny w World Wide Web: http://www.ebib.info/publikacje/matkonf/mat18/maciejewska_moskwa_urbanczyk.php#8.

czasopism elektronicznych nie znajduje potwierdzenia w świetle przeprowadzanych badań. Czasopisma w formie elektronicznej stały się bowiem najważniejszym źródłem informacji we wszystkich dyscyplinach naukowych⁴. Badania przeprowadzone w Wielkiej Brytanii w latach 2009 - 2010 w formie wywiadu, ankiety i obserwacji potwierdzają ilościowe dane systemów komputerowych, „iż czasopisma naukowe stają się kluczowe dla wszystkich dyscyplin a e-forma jest podstawowym sposobem dostępu”⁵ do informacji.



Wykres. 1. Analiza czasopism elektronicznych wyszczególnionych w bazie danych Arianta, według kryterium wydawniczego. Źródło: opracowanie własne.

⁴ Nicholas D., Williams P., Rowlands I., *Researchers' e-journal use and information seeking behavior*, "Journal of Information Science: principles and practice", 2010, Vol. 36, nr 4, s. 494-516.

⁵ Tamże, s. 494.

Czasopisma bibliotekarskie w Polsce publikowane jednocześnie w formie drukowanej i elektronicznej

Informacja o naukowych i fachowych polskich czasopismach elektronicznych zebrana została w utworzonej w 2005 r. bazie danych Arianta <http://www1.bg.us.edu.pl/bazy/czasopisma/>. Zawiera dane o 3187 czasopismach (stan na dzień 15.06.2012 r.) z różnych dziedzin nauki, a wyniki wyszukiwania można ograniczyć wybierając z listy dziedzinę, częstotliwość, rodzaj czasopisma oraz sposób udostępnienia. „Baza zamieszcza wszystkie ważne informacje, które są dodatkowo sprawdzane w innych źródłach, jest codziennie aktualizowana”⁶.

Na podstawie zawartych informacji w bazie Arianta zostało wyselekcjonowanych 56 tytułów czasopism naukowych i fachowych z zakresu bibliotekoznawstwa i informacji naukowej posiadających wersje drukowaną i elektroniczną.

Wydawcami fachowych i naukowych czasopism elektronicznych z szeroko rozumianej tematyki bibliotekarskiej są: uczelnie wyższe, biblioteki wyższych uczelni, towarzystwa i stowarzyszenia, instytuty naukowe oraz wydawnictwa komercyjne. Odkąd pojawiła się możliwość publikowania elektronicznego, forma ta zaczyna być coraz częściej stosowana. Redakcja *Bibliotekarza Warmińsko-Mazurskiego* tak informuje o zmianie nośnika: „Pierwszy internetowy *Bibliotekarz Warmińsko-Mazurski* jest kontynuacją dotychczasowego pisma. Zmieniliśmy rodzaj nośnika, zachowane zostały natomiast wszystkie dotychczasowe działania i - co najważniejsze - niezmienny pozostał cel przedsięwzięcia: zapewnienie płaszczyzny wymiany myśli, wiedzy i doświadczeń wszystkim bibliotekarzom naszego województwa”⁷.

Największą grupę stanowią wydawnictwa szkół wyższych — a w szczególności instytutów Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa (17 tytułów - 31 %), bibliotek uniwersyteckich oraz naukowych (14 tytułów — 25%) oraz bibliotek publicznych (9 tytułów — 16%). Istotną grupę stanowią towarzystwa i stowarzyszenia, biblioteki pedagogiczne oraz wydawnictwa komercyjne reprezentowane na przykład przez Wydawnictwo Raabe (*Biblioteka. Dwumiesięcznik dla nauczycieli*) lub Agencję Sukurs (*Biblioteka w Szkole*).

Ze względu na rodzaj dystrybucji czasopisma elektroniczne można podzielić na:

- czasopisma elektroniczne funkcjonujące wyłącznie w wersji elektronicznej (czasopisma oferujące dodatkowe usługi, np. chat, wyszukiwarka, portal dziedzinowy)
- czasopisma elektroniczne będące odpowiednikami wydawnictw drukowanych (udostępniające pełne teksty, często z archiwum numerów, wybrane artykuły, abstrakty, spisy treści).

⁶ Drabek A., *Polskie czasopisma open access - próba charakterystyki*, „Bibliotheca Nostra”, 2009, nr 3/4, s. 47.

⁷ Ławryniewicz R., *Od redaktora*, „Bibliotekarz Warmińsko-Mazurski”, [online], 2003, nr 1/2, [dostęp: 2012-04-15]. Dostępny w World Wild Web: http://www.wbp.olsztyn.pl/bwm/1-2_03-ie/odred.htm.

Dokonując bardziej szczegółowej analizy uwzględniającej podział ze względu na formę ukazywania się, wyróżnić należy cztery⁸ rodzaje czasopism elektronicznych, które wraz z przykładami prezentuje tabela 1.

Rodzaje czasopism elektronicznych	Przykłady
Czasopisma wyłącznie elektroniczne (e-czasopisma) – czasopisma, których tekst jest dystrybuowany wyłącznie w formie cyfrowej	Biuletyn EBIB Bibliotekarz Warmińsko-Mazurski Biuletyn Informacyjny BG AEK Exempli Gratia Bibliotekarz Opolski Infotezy Podkarpackie Studia Biblioteczne Warsztaty Bibliotekarskie Tytuł Ujednolicony
E-d-czasopisma – czasopisma głównie dystrybuowane w formie elektronicznej, ale z możliwością bardzo ograniczonej dystrybucji w formie papierowej	Polish Libraries Today (50 kopi drukowanych)
D-e-czasopisma – czasopisma głównie dystrybuowane w formie papierowej, ale posiadające też formę elektroniczną	Bibliotekarz Folia Toruniensia Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis
D+e czasopisma – tworzone równolegle w dwóch formach papierowej i elektronicznej	Bibliotheca Nostra

Tab. 1. Podział czasopism elektronicznych z zakresu bibliotekoznawstwa i informacji naukowej ze względu na formę udostępniania. Źródło: opracowanie własne.

⁸ Podział dokonany na podstawie artykułu Roberta Klinga i Ewy Callahan, przedstawiony w książce M. Nahotko, *Naukowe czasopisma elektroniczne*, Warszawa, 2007, s. 18.

Poniżej omówionych zostanie 9 tytułów publikowanych tylko w wersji on-line.

Czasopisma elektroniczne dystrybuowane wyłącznie w formie cyfrowej

W dalszej części artykułu zostaną przedstawione informacje o tematyce, redakcjach, czytelnikach i autorach tekstów czasopism, których treść jest dystrybuowana wyłącznie w formie cyfrowej. Tytuły czasopism wymienione zostały w tabeli nr 2.

Tytuł	Data początkowa	Wydawca	Poprzedni tytuł	Częstotliwość
<i>Biuletyn EBIB</i> http://www.ebib.pl/?page_id=24	1999	Stowarzyszenie EBIB	Elektroniczny Biuletyn Informacyjny Bibliotekarzy	10 numerów rocznie
<i>Bibliotekarz Warmińsko-Mazurski</i> http://www.wbp.olsztyn.pl/bwm/	1972 ; Data online: 1999; od 2003 - wersja tylko online	Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. Emilii Sukertowej-Biedrawiny, Olsztyn	Bibliotekarz Olsztyński, 1972-1998	Kwartalnik. Od 1992 r. pismo, mimo że jest kwartalnikiem ukazuje się w cyklu półrocznym - wydawane są numery łączne 1/2 i 3/4.
<i>Biuletyn Informacyjny Biblioteki Głównej Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie</i> http://kangur.uek.krakow.pl/biblioteka/biuletyn/index.php?Strona=biezacy	Od 1998 r. w wersji elektronicznej.	Biblioteka Główna Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie	Biuletyn Informacyjny Biblioteki Głównej Akademii Ekonomicznej w Krakowie (online), do 1997 r. wyd. w formie drukowanej	Półrocznik
<i>Exempli Gratia</i> http://www.pbw.gda.pl/exempli.html	2005; Nr 1-4 ukazały się w formie drukowanej wraz z wersją elektroniczną. Od nr 5 dostępne tylko w wersji elektronicznej.	Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka im. Gdańskiej Macierzy Szkolnej (Gdańsk)		Półrocznik
<i>Bibliotekarz Opolski</i> http://www.bibliotekarzopolski.pl	2011	Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. E. Smołki w Opolu	Stanowi kontynuację kwartalnika: Pomagamy sobie w pracy, wyd. od 1981 roku	Kwartalnik

<i>Infotezy</i> http://www.ujk.edu.pl/infotezy/	2011	Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy Jana Kochanowskiego (Kielce). Instytut Bibliotekoznawstwa i Dziennikarstwa		Półrocznik
<i>Podkarpackie Studia Biblioteczne</i> http://psb.univ.rzeszow.pl/	2012	Biblioteka Uniwersytetu Rzeszowskiego		Nieregularnie ⁹
<i>Warsztaty Bibliotekarskie</i> http://www.pedagogiczna.edu.pl/warsztat.htm	W latach 2002-2003 pismo wydawane było w wersji drukowanej. Od 2004 r. ukazuje się tylko w wersji online.	Biblioteka Pedagogiczna w Piotrkowie Trybunalskim	Podtytuł: Poradnik nie tylko dla bibliotekarzy	Kwartalnik
<i>Tytuł Ujednolicony</i> http://centrum.nukat.edu.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=22&Itemid=135	2010	Centrum NUKAT		Kwartalnik

Tab. 2. Czasopisma elektroniczne dystrybuowane wyłącznie w formie cyfrowej. Źródło: opracowanie własne.

Tematyka

Zakres tematyczny czasopism obejmuje zagadnienia współczesnego bibliotekarstwa, bibliologii, informacji naukowej, historii bibliotek, dziejów książki i zbiorów bibliotecznych. Zamieszczane są recenzje, wywiady, zestawienia bibliograficzne, sprawozdania z konferencji i imprez czytelniczych. E-czasopisma są platformą wymiany doświadczeń, w której dominują artykuły o charakterze analitycznym lub statystycznym. Prezentują także różnego typu biblioteki, ich organizację, prowadzone badania i projekty. Niezmiernie istotne są sprawozdania z ogólnopolskich i światowych konferencji, dzięki którym czytelnicy zapoznają się z rozwiązaniami stosowanymi w naukowym bibliotekarstwie.

E-czasopisma wydawane przez biblioteki publiczne zamieszczają propozycje metodyczne ułatwiające pracę z czytelnikiem, przybliżają zagadnienia prawne dotyczące działalności bibliotek, zawierają informacje o nowościach na rynku wydawniczym. Bibliotekarze składają relacje z przeprowadzonych imprez i festiwali, dzielą się scenariuszami przeprowadzonych lekcji bibliotecznych, informują o wydarzeniach środowiska bibliotekarskiego. Wyodrębnione sta-

⁹ Korespondencja z redaktorem naukowym *Podkarpackich Studiów Bibliotecznych*, p. Bożeną Jaskowską, 13 czerwiec 2012.

łe działy, spisy treści, porządkują układ składający się z artykułów naukowych na temat, któremu poświęcony jest numer; sprawozdań — relacji z konferencji; recenzji oraz aktualności.

Redakcje

W redakcjach pracują doświadczeni bibliotekarze i pracownicy naukowcy tworząc zespoły: redaktorski, techniczny, korekty oraz tłumaczeń, np. *Biuletyn EBIB*. W przypadku tego czasopisma każdy numer ma swojego redaktora prowadzącego, który jest odpowiedzialny za kształt numeru, jego jakość i komunikację z autorami.

Zwraca uwagę fakt, że pracownicy redakcji tychże pism związani są zawodowo w większości z jedną instytucją. Wyjątkiem jest zespół redakcyjny *Biuletynu EBIB* reprezentowany przez różne ośrodki biblioteczne z całej Polski. Poziom merytoryczny i jakość opracowania technicznego zależą od redakcji, które liczą od 3 do kilkunastu osób, a proces wydawniczy przebiega podobnie jak w czasopiśmie drukowanym (redakcja, korekty, skład). Redakcje czasopism elektronicznych publikują tylko artykuły oryginalne. Oczywiście w tego typu czasopismach istotną rolę odgrywają osoby pełniące funkcje webmasterów i grafików.

Komitety redakcyjne selekcjonują i oceniają otrzymane materiały. Zawartość numerów dowodzi, że w redakcjach pracują specjaliści i pasjonaci, którym zależy na wymianie wiedzy i doświadczeń. Jak podkreśla Bożena Bednarek-Michalska: „model ewoluujący czasopisma niekoniecznie jest komfortowy dla jego redaktorów, niesie wiele stresów i problemów, ale także jest wyzwaniem, niespodzianką, która może przynieść radość tworzenia”¹⁰.

Redakcje ustalają własne procesy i zasady publikacji. Przykładem może być utworzone w 2011 r. czasopismo *Infotezy*, gdzie autor artykułu po zarejestrowaniu otrzymuje dostęp do szablonu, który ułatwia sformatowanie tekstu. Rejestracja i logowanie są niezbędne nie tylko do wysłania artykułu, ale również sprawdzania procesu wydawniczego. Artykuły po wstępnej ocenie redakcyjnej przesyłane są niezależnym recenzentom. Wykorzystanie mediów elektronicznych skraca proces kilkakrotnej recenzji artykułu przed przyjęciem go do upublicznienia.

Bogusława Macheta wymienia następujące etapy publikowania w czasopismach on-line: „automatyczne przekazywanie materiałów przez autorów (submission) i selekcjonowanie ich w procesie rewizji/recenzji (peer review), przygotowanie zaakceptowanych materiałów do prezentacji oraz archiwizacji, prezentacja gotowej publikacji w Internecie, archiwizacja zawartości, tj. zdeponowanie publikacji w stabilnym, publicznie dostępnym archiwum elektro-

¹⁰ Bednarek-Michalska B., *EBIB - hybryda czy nowa forma komunikacji elektronicznej?* [online], 2009 [dostęp: 2012-07-18]. Dostępny w WrlidWide Web: <http://www.nowyebib.info/publikacje-ebib/publikacje-o-ebib/106-ebib-hybryda-czy-nowa-forma-komunikacji-elektronicznej>.

nicznym”¹¹. Zainteresowanych techniczną stroną tworzenia e-czasopism odsyłam właśnie do tej publikacji.

Autorzy tekstów

Redakcje e-czasopism kierują zaproszenie do publikowania do całego środowiska bibliotekarzy, naukowców, specjalistów, studentów. Zachęcają do przysyłania artykułów wykorzystując reklamę, ogłoszenia na konferencjach, spotkaniach, wcześniejsze określenie tematycznego profilu kolejnych numerów. Na przykład roczne plany tematyki poszczególnych numerów zamieszcza *Biuletyn EBIB*.

W artykułach umieszczona jest informacja o miejscu zatrudnienia autora (*Biuletyn EBIB*, *Warsztaty Bibliotekarskie*, *Podkarpackie Studia Biblioteczne*, *Exempli Gratia*), a dodatkowo adres e-mailowy zamieszcza *Bibliotekarz Opolski*. Uważam, że ciekawym pomysłem i jednocześnie dopełnieniem artykułów jest zawarta informacja o autorach, którą zamieszczają *Infotezy* - dokładna nota biograficzna: stopień naukowy, wykształcenie, miejsce zatrudnienia, najważniejsze publikacje (nie więcej niż trzy), e-mail oraz zdjęcie. Niestety w *Biuletynie Informacyjnym BG UEK* — brak jakiegokolwiek informacji o autorach, a *Bibliotekarz Warmińsko-Mazurski* tylko sporadycznie dodaje informację o miejscu zatrudnienia autora tekstu. Informacje jakie instytucje reprezentują autorzy tekstów posłużyły autorkom analizy *Kto publikuje w EBIB-ie?* dokonanej na podstawie 10-letniej historii pisma (za lata 1999-2008). Okazało się, że „największa liczba prac, bo aż 515 wyszła spod pióra bibliotekarzy reprezentujących biblioteki techniczne (136), uniwersyteckie (127), publiczne (63)”¹². Redaktor naczelna *Tytułu Ujednoliconego* Kamila Grzędzińska podkreśla, iż „początkowo grono autorów ograniczało się do pracowników Centrum NUKAT, z czasem zaczęło się poszerzać o bibliotekarzy, blogerów, znajomych. Kilka osób, które już stale piszą, nie są związane z zawodem bibliotekarza. Staramy się pozyskiwać bibliotekarzy z bibliotek współpracujących z NUKAT - to pismo jest przede wszystkim dla nich, ale też osoby z zewnątrz...”¹³.

Czytelnicy

Odbiorcami są bibliotekarze zatrudnieni we wszystkich typach bibliotek, pracownicy i studenci instytutów Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa, użytkownicy bibliotek. Do jak szerokiego kręgu odbiorców chcą dotrzeć twórcy wszystkich omawianych czasopism, niech świadczy deklaracja redakcji *Biule-*

¹¹ Macheta B., *Zagadnienia techniczne systemów wspomagających swobodny dostęp do literatury naukowej*. Cz. 1, *Otwarte czasopisma online*, „EBIB”, [online], 2006, nr 3 [dostęp: 2012-04-15]. Dostępny w World Wild Web: <http://www.ebib.info/2006/73/macheta.php>.

¹² Małecka E., Pietroń J., *Kto publikuje w EBIB-ie?* „EBIB”, [online], 2008, nr 9 [dostęp: 2012-04-15]. Dostępny w World Wild Web: http://www.nowyebib.info/2008/100/a.php?malecka_pietron.

¹³ Korespondencja z redaktorem naczelną *Tytułu Ujednoliconego*, p. Kamilą Grzędzińską, 22 maj 2012.

tynu EBIB iż są „przeznaczone dla bibliotekarzy oraz dla wszystkich osób zainteresowanych problematyką bibliotekarskiej profesji, informacji naukowej, technologii informacyjnych”¹⁴. *Infotezy* proponują swoim czytelnikom rejestrację. Zarejestrowany użytkownik ma możliwość komentowania tekstów, wysyłania wiadomości do autorów, a także przesyłania artykułów do zainteresowanych. Dzięki rejestracji zainteresowani otrzymują wiadomości o nowych wydaniach periodyku. Czytelnicy mają możliwość bezpośredniego wyrażenia swojej opinii i dokonania oceny danej publikacji. Taki przekaz angażuje dwie strony: autorów i odbiorców.

Reklama

Redakcje powyższych czasopism zamieszczają informacje o sobie nawzajem traktując je jako reklamę, a nie konkurencję. Czasami, tak jak to miało miejsce w przypadku *Tytułu Ujednoliconego* pojawił się drukowany zwiastun promujący pismo:

„*Tytuł Ujednolicony* ukazuje się tylko w wersji elektronicznej. Taki był zamysł od początku. Jedynym wyjątkiem jest pierwszy numer, który wydrukowaliśmy w nakładzie 300 egz. dla celów promocyjnych - rozdawaliśmy pismo na Tygodniu Otwartym NUKAT (maj 2010)”¹⁵.

Zakończenie

Biblioteki, których zadaniem jest zapewnienie użytkownikom odpowiednich narzędzi, takich jak portale czy wyszukiwarki, umożliwiające im skuteczne przeszukiwanie zasobów publikacji elektronicznych, same są wydawcami takich periodyków. Artykuł jedynie nakreśla istotę bibliotekarskich czasopism elektronicznych. Jest to spojrzenie bibliotekarza, użytkownika i propagatora tejsze formy publikacji.

Bibliografia:

1. Bednarek-Michalska B., *EBIB - hybryda czy nowa forma komunikacji elektronicznej?* [online], 2009 [dostęp: 2012-07-18]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.nowyebib.info/publikacje-ebib/publikacje-o-ebib/106-ebib-hybryda-czy-nowa-forma-komunikacji-elektronicznej>.
2. Czapik G. (oprac.), *Podręczny słownik bibliotekarza*, Warszawa 2011.
3. Drabek A., *Polskie czasopisma open access - próba charakterystyki*, „Bibliotheca Nostra”, 2009, nr 3-4, s. 47.

¹⁴ *Elektroniczny Biuletyn Informacyjny Bibliotekarzy*. In *Wikipedia* [online], 2011 [dostęp: 2012-07-18]. Dostępny w World Wide Web: http://pl.wikipedia.org/wiki/Elektroniczny_Biuletyn_Informacyjny_Bibliotekarzy.

¹⁵ Korespondencja z redaktorem naczelną *Tytułu Ujednoliconego*, p. Kamilą Grzędzińską, 22 maj 2012.

4. Ławrynowicz R., *Od redaktora*, „Bibliotekarz Warmińsko-Mazurski”, [online], 2003, nr 1/2 [dostęp: 2012-04-15]. Dostępny w World Wild Web: http://www.wbp.olsztyn.pl/bwm/1-2_03-ie/odred.htm.
5. Macheta B., *Zagadnienia techniczne systemów wspomagających swobodny dostęp do literatury naukowej. Cz. 1, Otwarte czasopisma online*, „EBIB”, [online], 2006, nr 3 [dostęp: 2012-04-15]. Dostępny w World Wild Web: <http://www.ebib.info/2006/73/macheta.php>.
6. Maciejewska Ł., Moskwa K., Urbanczyk B., *Czasopisma naukowe Open Access – model otwartego dostępu do wiedzy*. W: IV Ogólnopolska Konferencja EBIB Internet w bibliotekach Open Access, Toruń, 7-8 grudnia 2007 roku [online]. 2007 [dostęp: 2012-04-15]. Dostępny w World Wide Web: http://www.ebib.info/publikacje/mat-konf/mat18/maciejewska_moskwa_urbanczyk.php#8.
7. Małecka E., Pietron J., *Kto publikuje w EBIB-ie?* „EBIB”, [online], 2008, nr 9 [dostęp: 2012-04-15]. Dostępny w World Wild Web: http://www.nowyebib.info/2008/100/a.php?malecka_pietron.
8. Nahotko M., *Naukowe czasopisma elektroniczne*, Warszawa 2007.
9. Nicholas D., Williams P., Rowlands I., *Researchers' e-journal use and information seeking behavior*, “Journal of Information Science: principles and practice”, 2010, Vol. 36, nr 4, s. 494-516.

